

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

judcători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina și de către avocatul Pahopol Natalia în numele inculpatului Nastasî Valeriu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, în cauza penală privind-l pe

Nastasî Valeriu Xxxxx, născut la xxxxx,
originar din Xxxxx, domiciliat în Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 06.02.2019 - 21.03.2019;
2. Instanța de apel: 13.04.2019 - 21.05.2019;
3. Instanța de recurs ordinar: 08.07.2019 - 12.11.2019.

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 21 martie 2019, Nastasî Valeriu a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27,145 alin. (1) Cod penal și în baza acestei Legi i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 7 (șapte) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

De la Nastasî Valeriu s-a încasat în contul statului, cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizelor în sumă totală de 18 408 (optsprezece mii patru sute opt) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Nastasî Valeriu, la data de 01 ianuarie 2019, aproximativ la ora 01:00 min., aflându-se în curtea blocului locativ amplasat pe Xxxxx, mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat confirmat prin rezultatul analizei sîngelui la alcool nr. 11 din 04 ianuarie 2019, eliberat de Instituția Medico-Sanitară Publică Dispensarul Republican de Narcologie. În urma unui conflict iscat între el și Iasnițchi Ilia, urmărind scopul lipirii de viață al ultimului, sub pretextul răzbunării, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările prejudiciabile și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, conștientizând că acționează asupra unei zone vitale ale organismului, a atentat la viața lui Iasnițchi Ilia și cu intensitate maximă i-a aplicat o lovitură cu toporul pe o traiectorie verticală de sus în jos în direcția capului, în rezultatul căruia ultimul s-a dezechilibrat. În continuarea realizării intențiilor sale infracționale, Nastasî Valeriu, a mai încercat să-i mai aplice lui Iasnițchi Ilia lovituri cu toporul în regiunea capului, însă din cauze independente de voința sa, nu a obținut rezultatul scontat, deoarece Iasnițchi Ilia percepând un pericol real pentru viața sa a reușit să

neutralizeze acțiunile ilegale și a blocat loviturile parvenite din partea lui Nastasî Valeriu, imobilizându-l.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către apărătorul Pahopol Natalia în interesele inculpatului Nastasî Valeriu, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței primei instanțe în partea stabilirii pedepsei, cu emiterea unei noi sentințe prin care inculpatului Nastasî Valeriu să-i fie stabilită o pedeapsă penală de o altă categorie sub formă de amendă, cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal.

De asemenea, apelantul a solicitat emiterea unei noi sentințe, prin care cheltuielile judiciare în mărime de 18 408,00 /optsprezece mii patru sute opt/ lei să fie încasate din contul statului, precum și să fie dispusă restituirea inculpatului sau rudelor acestuia a următoarelor bunuri: o pereche de blugi negri împachetați într-o pungă polimerică de culoare neagră cu nr. container 1 din 4; o scurtă de culoare albastră împachetată într-o pungă polimerică de culoare albă cu nr. container 2 din 4 și un hanorac cu capișon împachetat într-o pungă polimerică de culoare albă, nr. container 2 din 4, toate sigilate cu nr. 20190500006, care se află în camera de păstrare a corpurilor delictive a IP Botanica al DP mun. Chișinău.

Astfel, apelantul nu a contestat vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, însă a considerat că pedeapsa aplicată este prea aspră și emisă fără a lua în considerare toate circumstanțele atenuante ale cauzei și personalitatea inculpatului.

Or, inculpatul Nastasî Valeriu a recunoscut la faza urmăririi penale vinovăția sa și a solicitat emiterea sentinței judecătorești prin procedură simplificată în baza probelor administrate în proces. Totodată, instanța de judecată la emiterea sentinței nu a luat în considerare circumstanțele atenuante ale infracțiunii, care țin de personalitatea inculpatului. Inculpatul are la întreținere doi părinți pensionari, unul dintre care este paralizat și un copil minor, inculpatul are domiciliu, loc stabil de muncă, și nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru. Partea vătămată nu dorește o asemenea pedeapsă penală pentru inculpat și a solicitat aplicarea față de inculpat a unei pedepse non-privative de libertate. Partea vătămată a confirmat că nu are pretenții nici materiale nici morale. Îl iartă. Leziunile corporale ale părții vătămate sunt calificate ca ușoare.

Subsecvent, a reținut și faptul că, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar și că acestea sunt trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpaților, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, care are un rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat. Totodată, apelantul a menționat obligația pozitivă a statului de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019 a fost admis parțial apelul apărătorului Pahopol Natalia în numele inculpatului Nastasî Valeriu, casată sentința în partea încasării cheltuielilor judiciare și s-a pronunțat, în această parte, o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

A fost respins demersul procurorului de a încasa de la Nastasî Valeriu în contul statului cheltuielile judiciare în sumă de 18408 lei și se trec aceste cheltuieli judiciare în sumă de 18408 lei în contul cheltuielilor din bugetul de stat.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, la pronunțarea

sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Nastasî Valeriu a săvârșit infracțiunea imputată lui.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Colegiul penal a constatat cu certitudine că Nastasî Valeriu a comis infracțiunea imputată lui, iar acțiunile inculpatului au fost corect calificate în baza art. 27,145 alin. (1) Cod penal - *tentativa de omor asupra unei persoane, acțiune care din cauze independente de voința făptuitorului nu și-a produs efectul.*

Mai mult ca atât, în cadrul ședinței de judecată a instanței de fond inculpatul Nastasî Valeriu, pînă la începerea cercetării judecătorești, a declarat personal, prin înscris autentic, că recunoaște faptele invocate în rechizitoriu și că solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală și nu solicită administrarea de noi probe (f. d. 220, vol. I), iar instanța de fond, prin încheierea din 20 februarie 2019 a admis cererea inculpatului Nastasî Valeriu, dispunînd examinarea cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală.

Colegiul penal a conchis că instanța de fond, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Astfel, conform art. 16 alin.(5) Cod penal, infracțiunea săvârșită de către Nastasî Valeriu, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria infracțiunilor deosebit de grave. De asemenea, corect au fost reținute următoarele: circumstanțe atenuante: recunoașterea faptelor invocate în rechizitoriu, solicitarea examinării cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Ca circumstanță agravantă s-a reținut - săvârșirea infracțiunii în stare de ebrietate alcoolică.

Colegiul penal a conchis că la adoptarea sentinței de condamnare, instanța de fond a ținut cont de semnele obiective ce țin de realizarea faptei comise de Nastasî Valeriu or, în cazul dat, suntem în prezența unei tentative de omor, deoarece persistă intenția directă a făptuitorului de lipsire a victimei de viață, acțiune care din cauze independente de voința făptuitorului nu și-a produs efectul.

Astfel, este de menționat și faptul că, scopul inculpatului Nastasî Valeriu era de a săvârși tentativa de omor a victimei. Această faptă săvârșită de el în acest scop, prezintă o gravitate sporită.

În împrejurarea în care inculpatul Nastasî Valeriu a comis infracțiunea, este îndreptățită agravarea răspunderii penale, de vreme ce acesta a atentat la viața victimei.

Colegiul penal a considerat că, reieșind din circumstanțele cazului, prima instanță justificat i-a numit pedeapsa inculpatului sub formă de închisoare pe un termen de 7 (șapte) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, pe art. 27,145 alin.(1) Cod penal.

Totodată instanța de fond a ținut cont de faptul că inculpatul Nastasî Valeriu a recunoscut faptele invocate în rechizitoriu și a solicitat ca examinarea cauzei să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, corect în cazul dat i-a aplicat prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Cu referire la argumentul apelantului, precum că, în privința inculpatului Nastasî Valeriu pot fi aplicate prevederile art.79 Cod penal în temeiul căruia urmează a-i aplica o pedeapsă mai blândă or, Colegiul penal a constatat că, în cazul dat, prevederile art. 79 Cod penal nu sunt aplicabile, deoarece, conform prevederilor art. 79 Cod penal, pot fi recunoscute circumstanțe excepționale ale cauzei, acele circumstanțe, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia.

Colegiul penal a constatat că în speță asemenea circumstanțe n-au fost constatate, iar argumentele apelantului precum că inculpatul și-a recunoscut vina, se căiește de cele comise, are la întreținerea sa doi părinți pensionari, unul dintre care este paralizat și un copil minor, considerându-le ca circumstanțe excepționale, care ar face posibil de aplicat o pedeapsă mai blândă, sub formă de amendă, în baza art. 79 Cod penal, în privința inculpatului Nastasî Valeriu, sunt nefondate și se resping or, legiuitorul, estimând pericolul social al infracțiunii încriminate la art. 145 alin.(1) Cod penal, a stabilit că această faptă prejudiciabilă se pedepsește cu închisoare de la 15 la 20 ani sau cu detențiune pe viață, iar instanța de fond deja i-a atenuat pedeapsa, aplicând prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, numindu-i o pedeapsă sub nivelul minim prevăzut de lege - de 7 ani închisoare, minimul special fiind de 10 ani închisoare.

Astfel, Colegiul penal a conchis că pedeapsa numită lui Nastasî Valeriu este legală și întemeiată, proporțională faptelor comise, cât și circumstanțelor reale și personale, corect constatate de către instanța de fond, totodată ținând cont și de prevederile art. 61 alin.(2) Cod penal, potrivit căruia pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, Colegiul penal a conchis că sentința este legală și întemeiată, iar apelurile sunt nefondate și pasibile de a fi respinse.

Privitor la soluția instanței de fond în partea încasării de la Nastasî Valeriu în contul statului cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizelor în sumă totală de 18408 (optsprezece mii patru sute opt) lei, Colegiul penal a reiterat că, potrivit art.229 alin.(1), (2) și (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Potrivit prevederilor art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală cheltuieli judiciare sânt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Potrivit alin.(3) a aceleiași norme, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de

stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Aliniatul (3) a normei indicate este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

Astfel, alocarea de stat se efectuează doar în conformitate cu art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, care prevede că, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sînt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală.

În contextul dat, Colegiul penal a atestat că, în prezenta cauză penală, ordonatorul expertizei judiciare a fost organul de urmărire penală, fără a exista o asemenea cerere din partea părții apărării.

Drept urmare, în cazurile cînd expres a fost dispusă de organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

Instanța de apel a menționat că cheltuielile judiciare suportate în cadrul procesului penal, se trec în contul statului, or, acestea sunt cheltuieli suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.

Reiterabil este și faptul că cheltuielile pentru efectuarea constatărilor/expertizelor sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar și că acestea sunt trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpatului, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, care are un rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat. Trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămînă nepededit.

În aceeași ordine de idei, Colegiul penal a indicat că obligația pozitivă a statului de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și, implicit, asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului.

Subsidiar, s-a reținut și raționamentele expuse de Curtea Constituțională în Decizia nr. 116g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolul 142 alin.(2) din Codul de procedură penală, care în pct. pct. 21, 22 a statuat următoarele:... „21. Curtea observă că, în baza articolului 19 alin.(3) din Codul de procedură penală, procurorul (organul de urmărire penală) are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovătesc, precum și circumstanțele care îi atenuază sau agravează răspunderea. Această normă își găsește dezvoltarea în articolul 100 alin.(1) din Codul de procedură penală, potrivit căruia administrarea probelor constă în folosirea mijloacelor de probă în procesul penal, adică strângerea și verificarea probelor, în favoarea și în defavoarea învinuitului, inculpatului, de către organul de urmărire penală, din oficiu sau la cererea altor participanți la proces, precum și de către instanță, la cererea părților, prin procedeele probatorii prevăzute de Codul de procedură penală.

Prin urmare, dispunerea unei expertize judiciare constituie o obligație procesuală a

procurorului (organului de urmărire penală), în faza de urmărire penală, dacă circumstanțele cauzei o justifică. Expertiza urmează a fi dispusă și în favoarea învinutului pentru a respecta drepturile procesuale ale acestuia, inclusiv principiul egalității armelor. În cazul unei omisiuni a procurorului (organului de urmărire penală) de a respecta o asemenea obligație, persoanele interesate pot utiliza instrumentele procesuale prevăzute în instituția controlului judiciar al procedurii prejudiciare. Părțile interesate pot solicita efectuarea unei expertize judiciare la judecarea cauzei în prima instanță sau în instanța de apel, în mod firesc, în toate cazurile, cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor sunt suportate de la bugetul de stat...”.

Astfel, Colegiul penal, a considerat justificat de a casa această sentință în partea încasării cheltuielilor judiciare și de a pronunța, în această parte, o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a respins demersul procurorului de a încasa de la Nastasî Valeriu în contul statului cheltuielile judiciare în sumă de 18408 lei, trecând aceste cheltuieli judiciare în sumă de 18408 lei în contul cheltuielilor din bugetul de stat.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. - procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, prin care indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei atacate, în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare cu menținerea sentinței primei instanțe, deoarece apelul a fost greșit admis.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat următoarele motive :

- casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21.05.2019 în privința, inculpatului Nastasî Valeriu, în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare, cu menținerea sentinței primei instanțe, deoarece apelul a fost greșit admis;

- potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, care de fapt este criticată de către procuror în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare;

- la examinarea prezentei cauze, instanța de apel a respins demersul procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 18408 lei din contul inculpatului pentru efectuarea rapoartelor de expertiză în beneficiul statului;

- soluția instanței de apel prin care a fost respinsă cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată, contravine normelor procesual penale în vigoare.

5.2. - avocatul Pahopol Natalia în numele inculpatului Nastasî Valeriu, prin care indicând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei atacate în partea stabilirii pedepsei, cu emiterea unei noi sentințe prin care inculpatului Nastasî Valeriu să-i fie stabilită o pedeapsă penală de o altă categorie sub formă de amendă, cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat următoarele motive :

- recurentul nu este de acord cu decizia Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019 în partea respingerii cererii apelantului în partea stabilirii pedepsei, și consideră că decizia instanței de apel în partea dată este neîntemeiată și ilegală;

- în conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri:

- pct. 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției

contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

- pct.10) s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;
- recurentul consideră că pedeapsa aplicată este prea aspră și emisă fără a lua în considerare toate circumstanțele atenuante ale cauzei și personalitatea inculpatului;
- instanțele inferioare s-au limitat doar să indice argumentele inculpatului, nu și să le dea apreciere în contextul circumstanțelor reținute și examinate.

6. Referitor la recursul ordinar declarat de avocatul Pahopol Natalia în numele inculpatului Nastasî Valeriu

Judecînd argumentele recursului în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele motive:

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să-l respingă ca inadmisibil, cu menținerea hotărîrii atacate.

Reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului ordinar este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Din actele dosarului, rezultă că partea dispozitivă a hotărîrii motivate a fost pronunțată la 21 mai 2019 în prezența procurorului, avocatului Pahopol Natalia și a inculpatului Nastasî Valeriu (f.d. 16-19, vol. II), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre termenul de atac al deciziei instanței de apel, comunicîndu-li-se totodată despre ziua pronunțării deciziei motivate.

Prin urmare, Colegiul atestă că avocatul Pahopol Natalia în numele inculpatului Nastasî Valeriu, a declarat recurs ordinar împotriva hotărîrii instanței de apel la data de 29 iulie 2019, fapt confirmat prin mențiunea despre dată de pe amprenta ștampilei de intrare a Secției documentare procesuală a cauzelor penale a Curții Supreme de Justiție (f.d. 46, vol. II).

În prezenta speță, Colegiul penal constată că, termenul de 30 de zile se calculează începînd cu data de 19 iunie 2019, ultima zi fiind data de 19 iulie 2019, pe cînd recurentul, a depus recurs ordinar, la data de 29 iulie 2019, după expirarea termenului de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar.

Prevederile alin. (2) și (3) art. 230 Cod de procedură penală stipulează că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Avînd ca reper cele menționate, Colegiul penal lărgit, conchide că termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar de către avocatul Pahopol Natalia în numele inculpatului Nastasî Valeriu, a fost depășit, impunîndu-se în consecință respingerea ca inadmisibil a recursului, or acesta este declarat peste termen.

6.1. Referitor la recursul ordinar declarat de procurorul Calendari Dumitru

Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea soluției privind cheltuielile judiciare și menținerea în vigoare a sentinței în această parte, pentru următoarele considerente de fapt și de drept.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea parțială a hotărârii atacate și menținerea sentinței, când apelul a fost greșit admis. Tot aici, urmează a fi reiterate și stipulările din art.434 Cod de procedură penală, unde este indicat că, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

La caz, din textul recursului ordinar declarat de procuror se constată că recurentul, în esență, critică soluția adoptată de instanța de apel, deoarece aceasta fără a aprecia just toate circumstanțele cauzei greșit a dispus ca cheltuielile de judecată suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză nu pot fi încasate de la inculpatul Nastasî Valeriu, deoarece sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Pentru a putea aprecia temeinicia cererii formulate de recurent și ținând seama de natura erorilor de drept invocate, amintim că prima instanță a dispus condamnarea inculpatului în baza art. 27, 145 alin.(1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a încasat de la Nastasî Valeriu în beneficiul statului suma de 18408 lei întru compensarea cheltuielilor legate de efectuarea expertizelor de specialitate.

După care, prin decizia instanței de apel, sentința a fost casată parțial, în partea încasării cheltuielilor judiciare, și anume s-a respins solicitarea procurorului cu privire la încasarea a 18408 lei de la inculpatul Nastasî Valeriu în folosul statului cu titlu de cheltuieli de judecată, suportate pentru efectuarea expertizelor pe cauză.

Verificând actele cauzei, în raport cu alegațiile titularului dreptului de recurs, Colegiul penal lărgit conchide că, judecând apelul, instanța neîntemeiat a dispus admiterea apelului declarat de către avocatul Pahopol Natalia în numele inculpatului Nastasî Valeriu, cu casarea sentinței în partea încasării cheltuielilor judiciare. Or, soluția nominalizată nu este bazată pe materialele cauzei, altfel spus, argumentele instanței de apel, precum că este neîntemeiată solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare, respectiv, instanța de fond urma să o respingă, sunt vădit neîntemeiate, întrucât din partea descriptivă a sentinței rezultă că instanța de fond a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, just apreciind că, în speță, este fondată solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpatul Nastasî Valeriu, cheltuieli legate de efectuarea expertizelor în mărime de 18408 lei, prin

prisma art. 229 Cod de procedură penală, cheltuieli care se confirmă prin raportul de expertiză judiciară nr. 201902D0012 din 17 ianuarie 2019, raportul de expertiză judiciară nr. 201905O0006 din 18 ianuarie 2019 și raportul de expertiză judiciară nr. 201902D0154 din 28 ianuarie 2019.

Prin urmare, contrar punctului de vedere exprimat de instanța de apel, Colegiul penal lărgit, este solidar cu concluziile primei instanțe de încasare de la inculpatul Nastasî Valeriu în contul statului a cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizelor în mărime de 18408 lei.

Colegiul penal lărgit reiterează că, expertizele judiciare în speță au fost efectuate la cererea organului de urmărire penală în conformitate cu prevederile art. 142 alin.(I) Cod de procedură penală, care indică expres, că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sînt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii.

Prin urmare, sumele plătite sau care urmează a fi plătite experților pentru efectuarea expertizelor menționate, în conformitate cu pct. 1), alin.(2) al art.227 Cod de procedură penală constituie cheltuielile judiciare suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Conform art.229 alin.(1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Alin. (2) al aceluiași articol prevede că instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci cînd aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare. Or, alin.(3) al art.228 Cod de procedură penală menționează strict și fără loc de interpretare, care sunt cheltuielile judiciare care vor fi compensate din sumele alocate de stat, unde sumele plătite experților... pentru efectuare expertizei nu își găsesc reflectare deci, în asemenea circumstanțe instanța urma să dispună încasarea cheltuielilor din contul inculpatului și nu a statului.

Totodată, Colegiul menționează că efectuarea cheltuielilor de judecată într-o cauză penală este provocată de săvîrșirea infracțiunii, care evident impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvîrșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind fapta sa infracțională, deoarece fără săvîrșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Colegiul penal lărgit constată că temei de a-l scuti pe inculpatul Nastasî Valeriu de la plata cheltuielilor judiciare și a le trece în contul statului la caz lipsește, reținîndu-se totodată și personalitatea inculpatului, care nu este la prima abatere penală (f. d. 77, vol. I).

Astfel, se reține ca întemeiate motivele recurentului invocate în recurs, precum că apelul apărării a fost greșit admis, or sentința primei instanțe este legală și întemeiată.

În atare situație, reieșind din cele relatate, Colegiul penal lărgit statuează asupra faptului că în cauza supusă judecării, la etapa examinării apelului instanța a admis erorile de drept prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală și neargumentat a exclus

încasarea din contul inculpatului Nastasî Valeriu în beneficiul bugetului de stat a cheltuielilor de judecată în sumă de 18408 lei.

În consecință, Colegiul penal lărgit consideră, că recursul procurorului Tăut Dorina, urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019 ca fiind neîntemeiată, cu menținerea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 21 martie 2019, în această parte, în privința lui Nastasî Valeriu Xxxxx.

7. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Pahopol Natalia în numele inculpatului Nastasî Valeriu.

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2019, în partea soluției privind cheltuielile judiciare, în cauza penală privindu-l pe **Nastasî Valeriu Xxxxx**, cu menținerea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 21 martie 2019 în această parte.

În rest celelalte dispoziții ale deciziei atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **12 decembrie 2019**.

Președinte

Judecători

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor